

oda çalışmaları

EMO BİRİNCİ KOORDİNASYON TOPLANTISI YAPILDI

Ödamız merkez ve şube yönetim kurullarınının 23'üncü dönemdeki ilk koordinasyon toplantısı, 12-13-14 Mart 1977 günlerinde İzmir'de yapıldı. Önümüzdeki yılın çalışma programının gözden geçirildiği toplantıda, Ankara Şubesinin de kurulmasıyla oluşan yeni örgütlenme düzenindeki çalışmalarla ilgili ilkeler de saptandı. EMO Birinci Koordinasyon Toplantısında ayrıca, aşağıdaki görüşlerin kamuoyuna açıklanmasına karar verildi.

AYRICALIKLI ŞİRKETLER KONUSUNDA TEK'e YAPILAN BASKILARIN KARŞISINDAYIZ

Enerji üretimimizde birincil enerji kaynakları olan hidrolik ve termik potansiyelin kullanımı yerine, ekonomimizin dışa bağımlılığını daha da artırıcı fuel-oil'e dayalı santrallerin kurulması girişimleri sürmektedir. Böylelikle enerji üretimimizde büyük petrol tröstlerinin ekonomik denetim alanı genişletilmek istenmektedir.

Enerji üretim, iletim ve işletmesini tek elde toplamayı hedef alan TEK yasasına aykırı olarak, bazı özel şirketlere fuel-oil'e dayalı santral kurma yetkisi veren uygulamalar sürmekte, yeni ayrıcalıklar getirilmeye çalışılmaktadır. Çukurova Elektrik Anonim Şirketi'nin MC iktidarının da desteği ile sürdürdüğü bu girişimler önlenmelidir. ÇEAŞ'nin ayrıcalıklarının uzatılmasına ilişkin kararnameyle ilgili Danıştay'ın

verdiği yürütmenin durdurulması kararının uygulanmaması için TEK'e yapılan baskılara son verilmelidir.

ELEKTROTEKNİK VE ELEKTRONİK SANAYİİ KAMU KESİMİ ÖNCÜLÜĞÜNDE GELİŞTİRİLMELİDİR

Elektroteknik ağır ekipman sanayii gerçek anlamda üretici durumda değildir. Bu sanayi montajcı yapısını korumakta, yabancı patent ve lisans egemenliği altında hem nicel hem de nitel yönden düşük düzeyde kalmaktadır. Bu alanda üretim, sermayesi az, teknoloji geliştirme ve bilgi birikimi sağlayabilme olanağından yoksun, düşük endüstriyel nitelikli atelyelerde ve yabancı sermayeli anonim ortaklıklarda sürdürülmektedir. Elektroteknik sanayiinde bağımsız ve nitelikli bir gelişmenin ön adımı olarak

üretim, planda belirtildiği gibi kamu kesimi öncülüğünde gerçekleştirilmelidir.

Ülkemizde, montajcı yapısını sürdüren, nicel ve nitel yönden gelişmemiş bir diğer sanayi dalı da elektronik sanayiidir. Sanayileşmede, haberleşmede ve kamu hizmetlerinde çok önemli yeri olan bu sanayi alanında da, uluslararası tekellerin çok yönlü sömürüsü sürmektedir. Elektronik sanayiinin temelini oluşturan devre elemanlarının yapımı, gerekli teknolojik bilginin üretileceği araştırma kuruluşlarının oluşturulması ve değişik alanlarda profesyonel cihaz üretimi gerçekleştirilemektedir. Sivil ve askeri alanda üretimi gerçekleştirecek bir elektronik sanayiinin ülke yararına işlev görmesi, bu sanayinin bütün gelişme aşamalarında kendi olanaklarımızla ve yurt içinde gerekli teknik insan gücü eğitimi ve bilgi birikimi sağlayarak kurulması zorunludur.

Bilgisayar kullanımı konusunda merkezî bir denetlemenin olması gerekmektedir. Bu denetleme politikasını, bilgisayar kullanım alanı içine giren kurumlar ülke çıkarlarını gözetenek ortaklaşa saptamalıdır.

ANTİDEMOKRATİK YAN ÖDEME VE YABANCI TEKNİK ELEMANLARIN ÇIKARLARIMIZA AYKIRI OLARAK ÇALIŞTIRILMASINI ÖNLEYİCİ ÖNLEMLER İÇİN ÇALIŞMALARIMIZI SÜRDÜRECEĞİZ

Tüm mühendis ve mimar odalarının başından beri karşı çıkmasına karşın, antidemokratik biçimde uygulanan yan ödemelerin teknik elemanların ekonomik sorunlarını çözmekten uzak olduğunu bir kez daha tekrarlıyoruz.

Teknik elemanların ve tüm çalışanların enflasyon ve sürekli artan hayat pahalılığı karşısında ancak sendikal haklarına kavuşmalarıyla ekonomik durumlarını koruyabilecekleri ilkesinden hareketle, tüm çalışanların sendikal haklar mücadelesini destekliyoruz.

Kendi mühendislerimizin elve-

rişli yaşam koşullarına kavuşturulmadığı, bilgi ve becerilerini halkımızın hizmetine yetince sunaraadığı ülkemizde, yararsız teknik hizmet ithali ve yüksek ücretlerle, yeteneksiz yabancı teknik elemanların çalıştırılması ulusal çıkarlarımıza aykırıdır. Türkiye'de çalıştırılan yabancı teknik elemanların denetlenmesi için, yasaların Odamıza verdiği tüm yetkileri titizlikle kullanacağımızı açıklıyoruz.

ELEKTRİK MÜHENDİSLERİNE DE BASKI, SÜRGÜN VE İŞKENCE GETİREN 12 MART FAŞİST DÖNEMİNİN YILDÖNÜMÜNDE YENİ FAŞİZAN GİRİŞİMLERİN, DGM VE BENZERİ KURULUŞLARIN KARŞISINDA YER ALIYORUZ

1971 yılının 12 Mart'ında verilen muhtıranın altıncı yıldönümünde, genelde tüm emekçi halkımız özeldede teknik elemanlar açısından bir durum değerlendirmesi yapma zorunluluğu vardır.

Ülkemizde, hegemonyasını her geçen gün artan oranda sürdürmek isteyen egemen sermaye çevrelerinin bir girişimi diye nitelenebilecek 12 Mart muhtırası ve ardından gelişen olaylarda Harun Karadeniz, Hatice Alankuş gibi teknik elemanlar baskıcı yöntem sonucu öldürüldü. İçlerinde birçok elektrik mühendisinin de bulunduğu teknik elemanlar ve diğer birçok aydın, sebepsiz olarak tutuklandı, işkence ve eziyet gördü, sürüldü, değişik baskılarla karşı karşıya bırakıldı.

Muhtırayı destekleyen güçlerin 1961 Anayasasını değiştirmesi sonucu, kamu kesiminde çalışanların sendikal haklara kavuşmaları önledi. İşçi kesiminin grevlerinin engellenmesi, üretici köylülere düşük taban fiyatı ödenmesine koşut olarak, memurların ve elektrik mühendislerinin daha çok yoksullaşması, 12 Mart'm kaçınılmaz sonucu oldu.

öte yandan 12 Mart sonrasında mühendis ve mimar odaları örgütsel olarak da saldırıya uğradılar. Mesleki alanlarında, yerli ve yabancı sermaye kesiminin sömürsünü sergileyen, sorunlara halkımızın çıkarları doğrultusunda çözümler öne-

ren Odalarımız kapatılmak istendi.

Bütün bu öğretici deneyimlerin ışığında, elektrik mühendislerinin mesleki ve demokratik örgütü olarak, gündeme getirilmek istenen yeni 12 Mart'ların karşısında yer alacağımızı kesinlikle ve açıklıkla belirtiyoruz.

İşlerliğini sürdüremeyen Devlet Güvenlik Mahkemeleri yerine, olağanüstü yetkili yeni yargı kurumlarının, özel ihtisas mahkemelerinin oluşturulması girişimlerini, TRT'de çalışan elektrik mühendislerine ve tüm çalışanlara yöneltilen faşizan baskı ve kısımları geçmişteki 12 Mart muhtırasıyla aynı hedefe yönelmiş çabalar olarak görüyor, bu girişimlerin boşa çıkarılması için verilecek mücadelenin içerisinde olacağımızı vurguluyoruz.

ELEKTRİK MÜHENDİSLİĞİ ÖĞRETİMİNİN YAPILDIĞI KURUMLARDA YÖNETİM VE ÖĞRENCİ KESİMLERİNDE GİDEREK GELİŞEN FAŞİZAN İŞGAL, SALDIRI ^ YILDIRMA OLAYLARINI PROTESTO EDİYORUZ

Bugün ülkemizde tüm eğitim kurumlarında artırılarak sürdürülen faşist saldırı, öldürme, işgal eylemleri elektrik mühendisliği öğretiminin yapıldığı üniversite, akademi ve yüksek okullarda da artarak sürüyor. Öğrenim özgürlüğü ve can güvenliği Türkiye'nin en güncel sorunu.

ODTÜ'de mütevelli heyetinin tepeden inme antidemokratik kararıyla işbaşına getirilen rektör Hasan Tan öğrenci kesiminde faşist gelişmeyi güçlendirmeye çalışırken yetkili işçi sendikasıyla sözleşme imzalamaya da yanaşmamaktadır.

İTÜ'de ise Ülkü Ocaklarına bağlı öğrencilerin gösterdiği iletici öğrenciler polis tarafından karakola götürülerek dövülmektedirler. İTÜ'de, öğrenciler dışarda da izlenmekte ve bir çeşit öğrenci avt sürdürülmektedir.

Elektrik Mühendisleri Odası olarak giderek gelişen faşizan işgal, saldırı ve yıldırma olaylarını protesto ediyoruz.

PROGRAMLI ELEKTRİK KESİNTİSİNİN GERÇEK NERENİ ÜRETİM YETERSİZLİĞİ OIR

Mart ayında 44 ili kapsayan uzun süreli elektrik kesintilerine neden olarak iletim hattındaki direk yıkılmalarının gösterilerek kamuoyunu yanıltıcı bilgiler verilmesi üzerine, Elektrik Mühendisleri Odası Yönetim Kurulu 23 Mart 1977 günü bir basın toplantısı düzenledi. TRT ve basın mensuplarına kesintilerin gerçek nedenlerinin açıklandığı basın toplantısının metni şöyle:

"Türkiye radyoları ve televizyonu aracılığıyla enterkonnekte sistemde, başta büyük kentler olmak üzere 44 ili kapsayan elektrik enerjisi kesintisi yapılacak açıklanmıştır. Aynı açıklamaya göre günde 4 saate kadar varan kesinti bir ay sürecektir. Kesintiye gerekçe olarak Seyitömer-Gökçekaya enerji iletim hattındaki direk yıkıl-

maları ve Elazığ-Adıyaman-Malatya hattındaki arıza gösterilmiştir.

Ortaya çıkan durumu değerlendirebilmek için Türkiye ulusal elektrik sisteminin, kesintinin yapılacağına açıklandığı 21.3.1977 günüyle bu tarihten önceki durumunu incelemek gerekmektedir.

Elektrik sisteminin son zamanlardaki puant gücü (yani sisteme verilebilen en büyük güç) 3250 MW dolayında gerçekleşmekteydi. Başlıca santrallerin sisteme verebildikleri güç miktarı şöyleydi:

Keban	: 675 MW
Anbarlı	: 500 MW
Gökçekaya	: 200 MW
Sarıyar	: 175 MW
Seyitömer	: 290 MW
Diğerleri	: 1500-1600 MW

Arızaların olduğu söylenen 21.3.1977 günü ise sistemdeki puant güç 2750 MW olarak saptanmıştır. Bu gücü sağlayan santrallerin o gün sisteme verebildikleri güç miktarları da şöyleydi:

Keban	: 655 MW
Anbarlı	: 479 MW
Gökçekaya	: 200 MW
Sarıyar	: 166 MW
Seyitömer	: 165 MW
Diğerleri	: 1055 MW

Aybars Ungan'ın açıklama metnini okumasından sonra, TRT ve basın mensuplarının soruları ayrıntılı olarak cevaplandırıldı.

Tek başına üretim kaynaklarının güçleri, elektrik sisteminin anlaşılması için yeterli değildir. Enerji iletim hatlarının durumu da aynı derecede önemlidir. 380 kV'luk sistemde en önemli merkezler Keban, Gölbaşı, Seyitömer, Işıklar, Gökçekaya ve Ümraniye'dir. Keban, Gökçekaya, Seyitömer gibi büyük üretim merkezlerinde üretilen enerji, yukarıda sayılan dağıtım merkezleri aracılığıyla dağıtılmaktadır. Gökçekaya orta nokta olarak alınırsa Seyitömer'in (Kütahya) batısında bulunan üretim merkezlerinde üretilen enerjinin büyük bölümü İstanbul yönüne akmakta, arızalanan Gökçekaya-Seyitömer hattından da puantta Seyitömer yani Ege Bölgesi yönünde 100 MW akmaktadır. Bu hattın arızalanıp açılmasıyla 100 MW'lık güç kuzeybatı sisteminde kalmakta ve İstanbul yöresinde tüketilmektedir. Bu durumun kuzeybatı sisteminde rahatlatma yaratması gerekirken kesinti yapılmıştır. İzmir yöresinde de aktarılamayan 100 MW'm üzerinde kesinti yapılmaktadır, çünkü Seyitömer Santrali da 125 MW eksik kapasite ile çalışmaktadır.

Bütün bunlar, enerji kesintisine ilişkin açıklamaların gerçek durumu tam yansıtmadığını göstermektedir. Güç kesintisi 500 MW'ın üzerindedir. Enerji boyutu ele alındığı zaman, ya-

pılan kesinti 5-6 milyon kWh dolayındadır. Çünkü kesinti öncesi normal günlük tüketim 60 milyon kWh iken, kesinti günü 55 milyon kWh olmuştur. Daha önceki yıllarda görüleni çok aşan bu boyuttaki bir kesintiyi, sistemde iki hattın arızalanmasına bağlamak temel nedenleri gözden kaçırmak ağırlaştırılır gelir.

Sistemde bu boyutlara varan programlı kesintilerin gerçek nedeni üretim yetersizliğidir. 1976 puantı yıllardır ilk kez bir Cumartesiye yani tatil gününe gelmiştir. Bunun açık ve net ifadesi, sistemdeki üretim olanaklarının ancak tatil gününün tüketimini karşılayabilecek kadar olmasıdır. Başka bir deyişle, normal günlerle tatil günleri arasında 200 MW dolayında sürekli bir açık var demektir. Buna bir de son zamanlardaki yakıt yokluğu eklenince üretim yetersizliği en yüksek düzeyine ulaşmıştır. Bornova, Aliağa ve Seydişehir gaz türbinlerinde yakıt stokları sıfıra düşmüş, Anbarlı'da ise 20-25 günlük yakıt kalmıştır. Daha önce varolan gizli kesintiye ek olarak yakıtı tükenen santrallerin tam üretim yapamaz hale gelmesi, günlük yaşamı son derece etkileyen programlı kesintileri gündeme getirmiştir.

Enerji kesintilerinin nedenlerini özetlemek gerekirse,

- Üretim kaynaklarının yetersizliği,
- Planlı ve doğru yatırım yapılamaması,
- Tüketim talebi tahminlerinin bilimsel yöntemlerle ve gerçeğe yakın yapılamamasıdır.

Bugünkü duruma 10-12 yıllık iktidarlarıyla övünenlerin yanlış enerji politikaları sonucunda gelinmiştir. 1972 yılında üretime geçmesi gereken Oymapınar Hidroelektrik Santralının temelini 1977'de atıp bunu başarmış gibi göstermeye çalışanlar, plansızlığa ve asılsız temel atmalara dayanan iflas politikasını simgelemektedirler. Önümüzdeki yıllara yönelik ivedi önlemler alınmadığı takdirde kesintinin boyutları daha da büyüyecek, 1978-1980 yıllarında enerji bunalımı doruk noktasına varacaktır."